

Státní okresní archiv Tachov

223107010

Inventář

Archivní pomůcka č. 506

NAD č. 1258

Značka archivního souboru: AO Lesná

Archiv obce Lesná

1872-1938

Zpracoval: Bc. Miroslav Vetrák

Tachov 2024

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Gemeindeamt Schönwald (Lesná, Lesná, Tachov, Česko : 1850-1945)	3
II. Dějiny archivního souboru	11
III. Archivní charakteristika archivního souboru	11
IV. Tematický popis a obsah archivního souboru	12
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	12
Příloha č.1 - Seznam použitých zkratk	13
Jednotky popisu	14
Obecní úřad od roku 1850-1945	14
Úřední knihy	14
Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného poř...	14
Knihy evidence ve věcech spolupůsobení ve státních...	14
Rejstřík korporativní	15

I. Dějiny původce archivního souboru

Gemeindeamt Schönwald (Lesná, Lesná, Tachov, Česko : 1850-1945)

CAM: 160925

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, němčina

Variantní označení: Obecní úřad Lesná, užití: překlad, čeština

Vznik, vznik zřízením/založením: 28. 7. 1850

předchůdce: Lesná (obec : Lesná, Lesná, Tachov, Česko : působnost od 1349-1850)

Poznámka ke vzniku: Zavedení obecní samosprávy na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení ze dne 17. března 1849 (č. 170/1849 říšského zákoníku)

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1945

nástupce: Místní správní komise Lesná (Lesná, Lesná, Tachov, Česko : 1945-1949)

Poznámka k zániku: Ústavní dekret presidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku československého ze dne 14. 12. 1944.

Vztahy:

sídlo: Lesná (Lesná, Tachov, Česko)

geografická působnost: Lesná u Tachova (Lesná, Tachov, Česko : katastrální území)

Dějiny

Obec Lesná se nachází přibližně 8 kilometrů jihozápadně od Tachova.

V roce 1848 došlo patentem Ferdinanda V. ze dne 7. 9. 1848 ke zrušení feudálních vztahů a patrimoniální správy, která však provizorně pokračovala ve své úřední činnosti v oblasti veřejné správy až do konstitování okresních úřadů a okresních soudů v roce 1850. Nejnižším správním článkem se staly samosprávné místní obce, a to na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení, který byl uveřejněn v císařském patentu č. 170/1849 říšského zákoníku ze dne 17. 3. 1849, kterým se vydává provizorní zákon obecní. Při vymezení místních obcí se vycházelo především z josefínských katastrálních obcí. Každá vesnice se musela stát buď obcí, anebo součástí jiné obce jako tzv. osada. Plnohodnotná obecní samospráva zavedená touto normou nahradila v někdejších poddanských vesnicích dosavadní vrchnostenskou správu a omezenou obecní samosprávu, kdy jako představitel tohoto uspořádání působil na vesnicích rychtář. Byla ustavena v roce 1850 – až poté, co byly zřízeny nové okresní úřady (výnosem ministerstva vnitřní č. 440/1849 říšského zákoníku, kterým se nařizuje, aby politické úřady okamžitě zastavily provádění prozatímního obecního zřízení a vyčkaly na ustavení nových politických úřadů).

Jednou z takových samosprávných místních obcí byla tehdy i obec Schönwald, která nezahrnovala žádné osady. V ní byl v roce 1850 na podkladě uvedeného Stadionova prozatímního obecního zřízení ustaven obecní úřad jako úřad obecní samosprávy a přenesené státní správy. Obec Schönwald neměla v té době český název, který jí byl určen až v roce 1948. Tehdy byl německý název „Schönwald“ nahrazen českým jménem „Lesná“, o čemž pak informovala vyhláška ministerstva vnitřní č. 22/1949 Sb., o změnách úředních názvů míst v roce 1948.

Působnost obecního úřadu v tehdejší Schönwald se podle platných právních norem dělila na samostatnou a na přenesenou. V rámci samostatné působnosti (původně dle Stadionova prozatímního obecního zřízení označována jako „působnost přirozená“) si obec s respektováním platných zákonů mohla podle svého svobodného rozhodnutí volně obstarávat své vlastní záležitosti, které byly ku prospěchu a v zájmu jejím a jejích obyvatel a které si mohla sama vlastními silami zajistit. Patřilo sem například hospodaření

s obecním majetkem. Jako jistý protiklad zde pak existovala působnost přenesená, kterou byla označována taková agenda veřejné správy, jejíž obstarávání a vyřizování obci přikázal, tj. na ni přenesl/delegoval, stát prostřednictvím zákona (část I, § 28 a 29 zákona č. 7/1864 z. z. č., kterým se vydává obecní zřízení a volební řád v obcích). Sem například náleželo spolupůsobení v záležitostech vojenských, berních a soudních.

Z územněsprávního hlediska patřila obec Schönwald do politického okresu Tachov. Z hlediska justiční správy příslušela k soudnímu okresu Tachov. Na základě Mnichovské dohody došlo na začátku října 1938 k záboru českého pohraničí Německem. Obec Schönwald se proto tehdy stala součástí Německé říše. V letech 1939–1945 spadala obec do venkovského okresu (německy Landkreis) Tachov a do obvodu Matričního úřadu (německy Standesamt) v Schönwaldu.

V roce 1945 zanikl obecní úřad, který byl nahrazen místní správní komisí.

Z dochovaných archiválií v podstatě nelze rekonstruovat činnost obecní samosprávy v Lesné.

Vnitřní struktury korporace

Vnitřní struktury obecní samosprávy a obecního úřadu určilo nejdříve tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení uveřejněné v císařském patentu č. 170/1849 říšského zákoníku (dále ř. z.), které bylo roku 1864 nahrazeno v Čechách obecním zřízením a volebním řádem, uveřejněným v zákoně č. 7/1864 českého zemského zákoníku (dále z. z. č.), a vydaným na základě říšského rámcového zákona obecního z roku 1862 (č. 18/1862 ř. z., kterým se nastiňují základní ustanovení o úpravě obecní správy). Později tuto oblast upravil zákon č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením). Blížší informace o místním fungování obecní samosprávy v tehdejší obci Schönwald sice nejsou známy, je však zřejmé, že podle platné legislativy byl i zde do roku 1919 hlavním orgánem obecní výbor volený na tříleté období. Ten pak po svém zvolení vybral ze svého středu obecní představenstvo složené z obecního představeného (německy Gemeindevorsteher) a alespoň dvou radních. Dále výbor mohl volit obecní komise, které měly poradní funkci a dohlížely a kontrolovaly obecní podniky. Volební právo pro volbu obecního výboru měly pouze ty osoby, které byly do obce domovskými příslušnými. Navíc volby probíhaly podle volebního cenzu, ve kterém byli oprávnění voliči rozděleni do dvou či tří volebních sborů (volebních kurií) podle toho, kolik v obci platili přímých daní.

V roce 1919 byly zrušeny zákony o volbách do obcí a byla novelizována obecní zřízení (tyto právní normy byly v době habsburské monarchie vydány zvlášť pro jednotlivé země – Čechy, Morava, Slezsko). Stalo se tak zákonem č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé, a zákonem č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením). Namísto výboru bylo nyní voleno obecní zastupitelstvo se čtyřletým funkčním obdobím, jež bylo roku 1933 prodlouženo na 6 let (zákon č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích). Zastupitelstvo pak ze svého středu volilo obecní radu (dříve obecní představenstvo) tvořenou starostou, náměstkem či dvěma náměstkami starosty a radními. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstka/náměstky, byl nyní stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (§ 9, předposlední odstavec a § 60 zákona č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé). Ve volbách do obecního zastupitelstva byl zrušen dosavadní kuriový systém a volební census a bylo zavedeno všeobecné, rovné a tajné hlasovací právo, jež bylo přiznáno všem občanům starším 21 let, kteří měli v obci aspoň 3 měsíce trvalé bydliště. Volby probíhaly na základě vázaných kandidátních listin a dle zásad poměrného zastoupení. Rovněž i v tomto období mohlo zastupitelstvo volit obecní komise, ovšem zřízení komise finanční a komise letopisecké bylo nyní ze zákona povinné (§ 14 zákona č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice /Novela k obecním zřízením/; resp. § 2 zákona č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních).

Finanční záležitosti měl v Schönwaldu na starosti také pokladník, který byl zaměstnancem obecního úřadu.

Na základě Mnichovské dohody došlo na začátku října 1938 k záboru českého pohraničí Německem. Obec Schönwald se proto tehdy stala součástí Německé říše. Na konci roku 1938 byla obecní samospráva změněna na základě německého obecního řádu (německy Deutsche Gemeindeordnung) z 30. 1. 1935, který v sudetoněmeckých oblastech vstoupil v platnost 20. 11. 1938. V čele správy obce stál nevolený starosta, který měl k ruce další funkcionáře, rovněž nevolené, a sice přidělnice (německy Beigeordnete) a obecní rady (německy Gemeinderäte). Starostu a přidělnice schvaloval ve venkovských obcích

dohlédací úřad, kterým byl příslušný landrát. Dělo se tak na základě návrhu, který mu po vyjádření obecních radů (v případě obsazení místa přidělenec též po vyjádření starosty) předložil pověřenec Národně socialistické německé dělnické strany (dále pověřenec NSDAP). Obecní rady jmenoval po dohodě se starostou pověřenec NSDAP sám. Vůdcovský princip v nové obecní správě spočíval v tom, že starosta vedl její výkon v naprosté a výhradní odpovědnosti, s výjimkou záležitostí vyjmenovaných německým obecním řádem v § 33, ke kterým potřeboval souhlas pověřence NSDAP. První přidělenec byl starostovým všeobecným zástupcem, a byl proto i takto označován – jako zástupce starosty (německy Stellvertreter des Bürgermeisters). Ostatní přidělenci zastupovali starostu v jim svěřených oblastech správy. Úkolem obecních radů bylo podávat samostatně, na vlastní odpovědnost svá mínění starostovi a dále zabezpečovat trvalý styk obecní správy s obyvateli a zajišťovat pochopení občanů pro opatření přijímaná starostou. Německý obecní řád vyjmenovával v § 55 oblasti, které musely být povinně předloženy k poradám mezi obecními rady a starostou, kterých se museli účastnit i přidělenci. Během jednání neprobíhalo hlasování. Jednotliví obecní radové pouze sdělili starostovi své názory a odlišná mínění musela být zapsána do protokolu. Obecní komise byly v českém pohraničí připojeném v roce 1938 k Německu zrušeny. Do značné míry zde mohly být nahrazeny odbornými poradci (německy Beiräte), které jmenoval starosta pro určitý obor správy z řad obecních radů nebo občanů (§ 32–35, 41, 44, 48, 51, 52, 55–59 zákona Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád).

Na počátku 40. let 20. století lze z publikace Das Sudetenbuch: Handbuch für den Reichsgau Sudetenland, ročníku 1941, doložit, že v obci Schönwald tehdy zastával úřad starosty Karl Rößler, jeho zástupcem byl Edmund Eckert a dále zde působili dva přidělenci.

Doložení starostové:

Josef Häupl (1850);
Johann Adam Schmidt (1894);
Franz Huf (1911–1917);
Franz Letz (1917–1919);
Edmund Eckert (1919–1923);
Johann Häupl (1923–1927);
Edmund Eckert (1927–1931);
Hans Schuber (1931–1938);
Karl Rößler (1938–1945).

Funkce korporace

A) Samostatná působnost

1. Vlastní správa obce:

stanovení názvů ulic a prostranství, rozhodování o změně názvu obce;
označení obce místními tabulkami, provádění číslování domů;
evidence obecních příslušníků a společníků;
vedení agendy domovského práva, vystavování domovských listů;
přijímání osob do svazku obce (domovského svazku);
organizace voleb do obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;
jmenování, odvolávání a odměňování zaměstnanců obce;
vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;
konání smírčích narovnání stran prostřednictvím volených důvěrníků;
provádění dobrovolné dražby movitých věcí;
vydávání úředních vysvědčení a potvrzení, např. o zachovalosti, mravech, majetku, plnoletosti nebo o vyrovnání pohledávek;
vedení pamětní knihy / kroniky podle předpisů.

2. Správa obecního majetku a finanční hospodaření obce:

nabývání, pozbývání, pronájem, evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;
sestavování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;
vedení účetní agendy obce;
zakládání a správa obecních podniků a ústavů, které slouží k plnění veřejných úkolů obce, podpora jiných podniků a zařízení sloužících zájmu obce.

3. Péče o pořádek, bezpečnost a o veřejné potřeby obyvatel (místní policie):

dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;
opatření proti rušení držby majetku, opatření proti polnímu, lesnímu a vodnímu pychu;
spolupráce při konání policejních prohlídek;

dohled nad dodržováním všeobecné mravnosti, nedělního a svátečního klidu a nad dodržováním zákazu provozování hazardních her;
evidenze osob příslušných do cizích obcí (přespolních);
kontrola pasů, vandrovních knížek, živnostenských oprávnění a osobních dokladů;
vedení evidence čeledi a služebnictva, dohled nad čeledními poměry;
dohled nad veřejnými produkcemi;
povolování tanečních zábav;
potírání týrání zvířat;
vydávání zákazu vstupu na nebezpečná místa;
zákazy zacházení s nebezpečnými látkami;
zákazy nebezpečných veřejných produkcí;
opatření k zabránění živelním pohromám, péče o oběti živelních pohrom;
preventivní opatření proti vzniku požárů;
zajištění vodních zdrojů a hasičského náradí a pomoc při likvidaci požárů a jejich následků;
dohled nad dodržováním požárního řádu a předpisů;
spolupráce při zřizování hasičských sborů;
plnění úkolů v rámci protiletické ochrany obyvatelstva;
stavba a údržba obecních komunikací;
vybírání silničního a mostního mýta;
dohled nad silničním provozem;
zřizování veřejných vah;
dohled nad užíváním platných měř a vah;
dohled nad dodržováním cen a cenových tax a nad zveřejňováním ceníků;
konání svépomocných zásobovacích akcí;
výkon potravní policie;
hlášení výskytu nakažlivých nemocí;
realizace protiepidemických opatření;
spolupráce při organizaci očkování;
dohled nad péčí o nemocné a postižené osoby;
organizace zdravotní péče;
péče o úpravu hygienických poměrů;
dohled nad čistotou veřejných prostranství a budov a nad odklizením odpadků;
budování kanalizace;
dohled nad hřbitovy, zřizování nekofesijních hřbitovů;
péče o zdravé bydlení;
péče o zásobování obce pitnou vodou;
úřední prohlídky dobytka a masa;
boj proti zvířecím nákazám, budování obecních mrchovišť;
dohled nad bezpečností staveb a dodržováním stavebních předpisů;
schvalování polohopisných a parcelačních plánů;
povolování staveb.

4. Chudinská péče a péče o veřejné ústavy a zařízení:

péče o chudé, udělování chudinských podpor;
zakládání a správa obecních sociálních a humanitních ústavů;
vybírání školného;
delegování zástupců do školních rad, poskytování příspěvků do rozpočtu školních rad;
péče o zajištění škol;
podpora zřizování průmyslových škol pokračovacích a lidových škol hospodářských;
vybírání příspěvků pro potřeby církví;
spolupráce se spolky;
zřízení a správa obecní knihovny, muzea, ustavení místní osvětové komise.

B) Přenesená působnost - spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech:

podíl na publikaci všeobecně platných norem;
spolupůsobení při organizaci sčítání lidu;
spolupůsobení při organizaci voleb do vyšších zastupitelských orgánů, sestavování voličských seznamů pro volby do vyšších zastupitelských orgánů;
spolupráce při evidenci osob bez náboženského vyznání;
provádění ohlášek civilních sňatků;
sledování cizinců, evidence cizinců v hotelech a hostincích;
spolupůsobení při konání policejních hlídek;
pomoc při stíhání zločinců a dezertérů;
spolupůsobení při organizaci hnanectví;

spolupůsobení při provádění vojenské konskripce a při organizaci vojenských odvodů;
vedení evidence vojenských záložníků a dovolenců;
spolupráce při vybírání vojenské taxy;
spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípreží;
spolupůsobení v péči o vojenské invalidy;
spolupůsobení při zjišťování důsledků živelních pohrom;
evidence depozit;
legalizace a vidimace listin;
spolupůsobení při vybírání daní a dávek;
spolupůsobení při vymáhání daňových nedoplatků a při exekučním řízení;
spolupůsobení při shromažďování údajů pro pozemkový katastr a při evidenci daňových poplatníků;
spolupůsobení při ochraně státních monopolů;
spoluúčast při výkonu předepsaných soudních úkonů, sepisování úmrtních protokolů;
spoluúčast při dohledu nad péčí o sirotky a nad správou jejich majetku;
oznamování narození nemanželských dětí;
oznamování mladistvých provinilců;
spolupůsobení při vyšetřování zločinů a přečinů, podávání informací soudům;
spolupůsobení při provádění soudních odhadů a dražeb;
sestavování seznamů pro volby soudních porotců;
doručování soudních obsílek a poručnických a opatrovnických dekretů;
přijímání slibů;
provádění úkonů obecního trestního senátu;
vyjádření k žádostem o povolení živnosti;
účast na kolaudaci živnostenských provozoven;
spolupůsobení při regulaci podomního obchodu;
evidence vydaných povolení k obchodní činnosti;
podávání zpráv o stavu průmyslu, živností a zemědělské výroby;
spolupůsobení při boji proti škůdcům v zemědělství;
spolupůsobení při boji proti nálezům hospodářského zvířectva, vydávání dobytčích pasů;
provádění soupisů hospodářských zvířat;
spolupůsobení při plemenitbě a zkvalitňování chovu hospodářských zvířat;
dohled nad dodržováním předpisů o lesích, myslivosti a rybářství;
sledování sociálních poměrů dětí v pěstounské péči, nemocných a invalidních osob a válečných poškozených;
zřizování obecních stravoven, ohříváren a útulen;
spoluúčast na státní péči o nezaměstnané a při organizaci veřejných prací;
spoluúčast při organizaci státní stravovací akce a při vyplácení podpor v nezaměstnanosti;
spolupůsobení v záležitostech státních starobních podpor, nemocenského a úrazového pojištění;
spolupůsobení v boji proti lichvě a černému obchodu;
dozor nad svépomocnými zásobovacími akcemi;
spolupůsobení v zásobovací agendě v systému válečného přidělového hospodářství a v době hospodářských krizí, evidence potřebných osob a distribuce přidělových lístků;
spolupůsobení při organizaci mimořádných dodávek a výkupu zemědělských produktů.

Normy - konstitutivní

Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále ř. z.), kterým se vydává provizorní zákon obecní (zde v příloze k patentu tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení);
guberniální dekret č. 86/1849 českého zemského zákoníku (dále z. z. č.), návod, jak se má zavést obecní zřízení (zde prováděcí předpis, mj. se vzorovými formuláři některých obecních písemností);
výnos ministerstva vnitra č. 440/1849 ř. z., kterým se nařizuje, aby politické úřady okamžitě zastavily provádění prozatímního obecního zřízení a vyčkaly na ustavení nových politických úřadů (zde pokyn, že v realizaci prozatímního obecního zřízení mají pokračovat až nově založené okresní úřady);
vyhláška českého zemského místodržitele č. 51/1850 z. z. č., poučení o obecním zřízení;
nařízení ministra vnitra č. 116/1850 ř. z., kterým se vydávají některá vysvětlení a podrobnější ustanovení k prozatímnímu obecnímu zřízení;
nařízení ministra vnitra č. 127/1850 ř. z., kterým se prozatímně stanoví census k nabytí sousedského práva v obcích;
nařízení ministra spravedlnosti č. 256/1850 ř. z., kterým se po dohodě s ministrem vnitra vydává poučení pro obecní představené o svěřených jim soudních úředních řízeních;
kabinetní list č. 4/1852 ř. z., kterým se oznamují základní pravidla pro uspořádání organického zákonodárství říše s příkazem, aby ministři neprodleně přikročili k

realizačním pracím a výsledky nechtě jsou ihned předloženy panovníkovi (zde v příloze základní pravidla pro uspořádání orgánů v korunních zemích císařství Rakouského, kde jsou mj. ustanovení o místních obcích a jejich orgánech – body 7–15);
nařízení ministra vnitra č. 67/1852 ř. z., týkající se potvrzování voleb členů obecního představenstva, které by se konaly v době do vydání nového obecního zřízení (zde o potvrzování volby členů představenstva ve venkovských obcích okresním úřadem);
nařízení ministra vnitra č. 46/1854 ř. z., o setrvání dosavadních obecních zastupitelstev až do nabytí účinnosti nového obecního zákona;
císařský patent č. 58/1859 ř. z., kterým se vydává nové obecní zřízení (zde v příloze k patentu; v platnost vstoupila pouze ustanovení o domovském právu);
nařízení státního ministerstva č. 261/1860 ř. z., o provedení nových voleb do obecních zastupitelstev (zde vyhlášena nutnost opětovného konání obecních voleb po pádu neoabsolutismu; povinnost potvrzení volby členů představenstva okresním úřadem, jak ji u venkovských obcí stanovilo nařízení ministra vnitra č. 67/1852 ř. z., se omezuje pouze na volbu obecního představeného /starosty/);
zákon č. 18/1862 ř. z., kterým se nastiňují základní ustanovení o úpravě obecní správy;
zákon č. 105/1863 ř. z., kterým se upravují záležitosti domovské;
zákon č. 7/1864 z. z. č., kterým se vydává obecní zřízení a volební řád v obcích (zde v příloze k zákonu);
zákon č. 20/1864 z. z. č., kterým se zavádí nový stavební řád platný pro království České (zde o povinnostech a pravomocích obecních orgánů – § 71, § 82nn);
oznámení Českého zemského místodržitelství č. 21/1864 z. z. č., o několika tiskových chybách v novém obecním zřízení;
oznámení Českého zemského místodržitelství č. 16/1866 z. z. č., o opravě § 87 nového obecního zřízení v českém textu;
zákon č. 31/1868 z. z. č., kterým se mění § 1 volebního řádu v obcích království Českého;
zákon č. 39/1868 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České;
zákon č. 59/1868 z. z. č., o zaopatřování chudých;
zákon č. 26/1869 z. z. č., který se týká dozoru nad školami (zde mj. o zástupcích obce v místní školní radě – § 5 a 6);
zákon č. 44/1869 z. z. č., kterým se mění § 15 volebního řádu v obcích království Českého, vydaného dne 16. dubna 1864;
zákon č. 45/1869 z. z. č., kterým se mění § 10 obecního zřízení;
zákon č. 22/1870 z. z. č., kterým se upravuje zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol národních (zde o součinnosti obcí při udržování škol);
zákon č. 16/1873 z. z. č., kterým se upravuje zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného; školní obce zřizují a udržují školní budovy, byt řídicího školy a dále tělocvičny a školní zahrady a opatřují zařízení školy – § 2);
zákon č. 17/1873 z. z. č., který se týká místního a okresního dozoru nad školami (zde o zástupcích obce v místní školní radě – § 5);
zákon č. 24/1873 z. z. č., kterým se zplnomocňují obce k zavedení daně ze psů;
zákon č. 46/1874 z. z. č., kterým se přidává dodatek k § 89 obecního zřízení;
zákon č. 87/1874 z. z. č., kterým se mění § 3 a 94 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 (zde o rozloučení a sloučení obcí; seznam obcí, jejichž rozloučení či sloučení bylo povoleno, se uveřejňuje v zemském zákoníku);
zákon č. 88/1874 z. z. č., kterým se mění zákon č. 39/1868 z. z. č., přesněji řečeno poslední odstavec § 87 obecního zřízení;
zákon č. 74/1880 z. z. č., jímž se vysvětlují a z části mění některá ustanovení obecního zřízení a volebního řádu v obcích č. 7/1864 z. z. č. a také zákona o okresním zastupitelstvu č. 27/1864 z. z. č., které se týkají započtení státních přírážek k přímým daním;
zákon č. 76/1882, z. z. č., kterým se mění § 17, 18, 20, 21 a 22 zákona zemského ze dne 24. února 1873, č. 16 z. z. č., upravujícího zřizování, udržování a navštěvování veřejných škol obecních (zde o součinnosti obcí při vybírání školného);
zákon č. 5/1889 z. z. č., kterým se vydává stavební řád pro království České, s výjimkou obcí, pro které platí stavební řád č. 40/1886 z. z. č. (zde o povinnostech a pravomocích obcí);
zákon č. 10/1889 z. z. č., týkající se povolování poplatků za výslovné přijetí do svazku domovského;
zákon č. 28/1889 z. z. č., kterým se mění § 42 a 87 obecního zřízení, přesněji řečeno zákon č. 39/1868 z. z. č. a zákon č. 88/1874 z. z. č.;
zákon č. 59/1893 z. z. č., kterým se mění § 3 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, změněný zákonem č. 87/1874 z. z. č., a § 4 téhož obecního zřízení;
zákon č. 60/1893 z. z. č., kterým se zrušuje zákon č. 46/1874 z. z. č. a připojuje se dodatek k § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864;

zákon č. 43/1896 z. z. č., kterým se vkládá nový odstavec do § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 a do čl. I zákona z č. 60/1893 z. z. č.;

zákon č. 46/1896 z. z. č., kterým se mění ustanovení § 21, lit. a, zákona ze dne 3. prosince 1868, čís. 59 z. z. č., o zaopatřování chudých;

zákon č. 222/1896 ř. z., kterým se mění některá ustanovení zákona ze dne 3. prosince 1863, ř. z. číslo 105, kterým byly uspořádány záležitosti domovské;

zákon č. 40/1897 z. z. č., kterým pozbývá platnosti § 85 a mění se ustanovení § 2 a 97 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.;

zákon č. 97/1899 z. z. č., kterým se mění § 89 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č. i dodatky k tomuto ustanovení vydané;

zákon č. 12/1901 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro království České č. 7/1864 z. z. č.;

zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé;

zákon č. 76/1919 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení dosavadních obecních zřízení a městských statutů v Československé republice (Novela k obecním zřízením);

zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (zde o povinnosti obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi);

zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí);

zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském;

vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních;

zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela);

nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním;

zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích;

zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím);

vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.;

vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely);

vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních;

zákon č. 122/1933 Sb., o změnách řádu volení v obcích (zde o prodloužení volebního období ze čtyř na šest let - čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad - čl. I., § 63);

vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.);

zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí;

zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/);

zákon Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád (německy Deutsche Gemeindeordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1935, s. 49-64;

nařízení říšského ministra vnitra a říšského ministra financí z 10. listopadu 1938, o zavedení německého obecního řádu v sudetoněmeckých oblastech (tzv. Einführungsverordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1938, s. 1614-1618;

nařízení o seznamu místních tříd pro sudetoněmecké oblasti ze 4. ledna 1939, publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1939, s. 27;

oznámení místní třídy C v sudetoněmeckých oblastech ze 17. dubna 1939, publikováno ve: Verordnungsblatt für die sudetendeutschen Gebiete, 1939, Nr. 28, s. 712 (zde uvedeno, že ostatní místa patří do třídy D);

ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.);

vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů (zde mj. ustanovení o místních správních komisích - § 6).

Zdroje informací

I. Prameny

Archivní prameny:

Státní okresní archiv Tachov, Archiv obce Lesná.
Státní okresní archiv Tachov, Farní úřad Lesná.

Prameny tištěné:

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida : Verlagsanstalt Albert & Hanselik, s. d.
Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1849.
Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten
provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, 1849.
Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1862.
Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, 1864.
Seznam míst v království Českém, 1913.
Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1919.
Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1920.
Sbírka zákonů a nařízení státu československého, 1933.
Reichsgesetzblatt I, 1938.
Das Sudetenbuch: Handbuch für den Reichsgau Sudetenland, 1941, 2. Jahrgang, erster
Teil des Buches.

II. Literatura

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka - JANÁK, Jan - DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích :
od počátků státu po současnost. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.
MARTÍNEK Zdeněk. Archiv obce : příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu.
Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha. ISSN 0004-0393.

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

Kde byly uloženy dokumenty před rokem 1945 není zřejmé, ale patrně se jednalo o úřadovnu obecního úřadu, resp. bydliště příslušného starosty.

V letech 1953, 1955 a 1957 proběhly v obci Lesná dohlídky spisovny Místního národního výboru v Lesné. Ze všech těchto dohlídek byly pořízeny písemné protokoly, ve kterých byla zmapována situace týkající se dochovanosti písemností vzniklých z činnosti německého původce do roku 1945. Dne 19. července 1953 konstatoval pracovník okresní archivní služby při Okresním národním výboru v Tachově, že k prohlídce byly předloženy také spisy z období okupace. Jednalo se o neidentifikované písemnosti z let 1919–1945, které byly vzhledem ke svému nevhodnému uložení na půdě úřadu značně poškozené. Spisy měly být nejpozději do jednoho měsíce převezeny do archivu v Tachově.

Při další dohlídce spisovny z 27. května 1955 konstatoval okresní archivář Alois Zbořil, že spisy vybrané při předcházející kontrole spisovny převzal pracovník okresní archivní služby při Okresním národním výboru v Tachově a ihned je s sebou odvezl již v roce 1953. Údajně se mělo jednat o stavební plány budov a plán národní školy, ale do tehdejšího Okresního archivu Tachov se tyto dokumenty nikdy nedostaly. Okresní archivář ve spisovně našel jeden spis týkající se zjištění vlastnických práv k obecním lesům (10 půlarchů), který odebral pro státní archiv. Co se s těmito dokumenty stalo, není zřejmé, protože nebyl založen příslušný archivní fond. Německou pamětní knihu obce měl zabavit Sbor národní bezpečnosti v Lesné, ale ani o ní není nic dalšího známo.

Při další dohlídce spisovny 10. července 1957 uvedl okresní archivář z Tachova, že německou kroniku společně s dalšími cennými německými knihami odcizil předchůdce současného pravoslavného faráře, který si vše odvezl na Slovensko. Do péče okresního archivu se tak nedostaly žádné písemnosti vzniklé z činnosti německé samosprávy v obci.

Vzhledem k množství a povaze dochovaných archiválií nelze prokázat, jaký registraturní plán (pokud vůbec nějaký existoval) původce dodržoval.

Přímý zdroj akvizice:

Při skartačním řízení provedeném v roce 2015 na Obecním úřadu v Lesné byl identifikován parcelní protokol, který vznikl z činnosti německého předchůdce české samosprávy do roku 1945. Po předání archiválií do trvalé péče archivu (číslo přírůstku 6/2015) byl založen nový archivní fond EL NAD 1258 s názvem Archiv obce Lesná. V archivním fondu byl evidován parcelní protokol obce Lesná z roku 1933.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Při zahájení inventarizace archivní fond Archiv obce Lesná obsahoval 1 úřední knihu z roku 1933 o celkové metrži 0,02 bm.

Při dokončování archivní pomůcky byly do fondu Archiv obce Lesná přeřazeny 3 trestní protokoly z let 1872–1938 o celkové metrži 0,01 bm. Tyto archiválie byly převedeny z archivního fondu Místní národní výbor Lesná.

Po inventarizaci obsahuje archivní fond Archiv obce Lesná 4 úřední knihy z let 1872–1938 o celkovém rozsahu 0,03 bm.

Při pořádacích pracích v archivním fondu Archiv obce Lesná z něj nebyly vyřazeny žádné multiplikáty a písemnosti nearchivní povahy, současně nebyla provedena vnitřní skartace.

Budoucí přírůstky:

Budoucí přírůstky nejsou očekávány.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Fyzický stav archiválií odpovídá jejich stáří a archiválie vykazují běžné známky opotřebení. U jedné z úředních knih je poškozená vazba.

Charakter poškození:

jiné; trhliny, přelomení; křehký, lámavý

Pravidla zpracování:

Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 ze dne 1. 4. 2010.

Základní pravidla pro zpracování archiválií. Praha : Odbor archivní správy a spisové služby MV ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-78-1.

Metodický pokyn č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ čj. MV-35224-1/AS-2017.

Metodický pokyn č. 1/2021 odboru archivní správy a spisové služby, kterým se vydávají Základní pravidla pro zpracování archiválií č. j. MV- 23313-5/AS-2021.

IV. Tematický popis a obsah archivního souboru

Tematický popis:

Využitelnost archivního fondu Archiv obce Lesná je značně omezená, neboť dochované archiválie přibližují pouze specifické údaje, které lze alespoň částečně použít při orientaci ve vlastnických poměrech nemovitostí a pozemků za dané období, či trestné činnosti obyvatel.

Jazyk archiválií popsaných pomůckou:

němčina, čeština

Jazyk archivního souboru (v evidenci NAD):

čeština, němčina

Počet zpřístupněných evidenčních jednotek:

Evidenční jednotka	Počet	Datace
úřední knihy	4	1872–1938

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Informace o zpracování:

Archivní fond uspořádal a inventář vyhotovil v červenci a srpnu 2020 Miroslav Vetrák ve Státním okresním archivu Tachov. Archivní pomůcka byla dokončena v září 2024.

Prameny a literatura:

Viz Zdroje informací v I. kapitole.

Zpracovatel jednotky popisu: Vetrák, Miroslav, Bc. (působnost od 1998-)

Datum popisu: 2. října 2024

Příloha č. 1 - Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
MV	ministerstvo vnitra
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei
poř. č.	pořadové číslo
ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka zákonů a nařízení/Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOKA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
z. z./ z. z. č.	Zemský zákoník/Zemský zákoník království Českého

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datec
	223107010/1258	1	
	Archiv obce Lesná		
1	1	2	
	Obecní úřad od roku 1850-1945		
2	1/1	3	
	Úřední knihy		
3	1/1/1	4	
	Evidenční knihy agendy bezpečnosti a veřejného pořádku		
4	1/1/1/1	5	ukn 1
	Trestní protokol krádeží z obecního lesa <i>Strafprotokoll für die Gemeindeverwaltung Schönwald</i> fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: Rozpadlá vazba		1872-1885
4	1/1/1/2	6	ukn 2
	Trestní protokol <i>Straf-Protokoll für die Gemeinde Schönwald</i> fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: Rozpadlá vazba		1886-1894
4	1/1/1/3	7	ukn 3
	Trestní protokol <i>Straf-Protocoll der Gemeinde Schönwald</i>		1894-1938
3	1/1/2	8	
	Knihy evidence ve věcech spolupůsobení ve státních záležitostech		
4	1/1/2/1	9	ukn 4
	Parcelní protokol <i>Parzellenprotokoll des Katastralgebietes Schönwald</i>		1933

Rejstřík korporativní

Gemeindeamt Schönwald (Lesná, Lesná, Tachov, Česko : 1850-1945), úřad obecní a přenesené státní správy

1

Název archivní pomůcky: Archiv obce Lesná

Značka archivního souboru: AO Lesná

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1872-1938

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 4 (ukn, 4, 1872-1938)

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 9

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,02 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 2. října 2024

Zpracovatel archivního souboru: Bc. Miroslav Vetrák

Archivní pomůcku sestavil: Bc. Miroslav Vetrák

Počet stran archivní pomůcky: 16

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Jan Edl, 2. října 2024 (čj SOAP/90-254/2024)